

ΕΥΡΩΠΑΙΟΣ ΕΠΟΠΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

Συνοπτική παρουσίαση της γνωμοδότησης του Ευρωπαίου Επόπτη Προστασίας Δεδομένων σχετικά με την πρόταση αναδιτύπωσης του κανονισμού Βρυξέλλες Ια

(Το πλήρες κείμενο της παρούσας γνωμοδότησης είναι διαθέσιμο στην αγγλική, γαλλική και γερμανική γλώσσα στον δικτυακό τόπο του ΕΕΠΔ www.edps.europa.eu)

(2018/C 120/07)

ΣΥΝΟΨΗ

Στην Ευρωπαϊκή Ένωση ο κανονισμός Βρυξέλλες Ια αποτελεί τον ακρογωνιαίο λίθο της δικαστικής συνεργασίας σε υποθέσεις οικογενειακού δικαίου. Θεσπίζει ενιαίους κανόνες δικαιοδοσίας για τα ζητήματα διαζυγίου, δικαστικού χωρισμού και ακύρωσης γάμου, καθώς και για τις διαφορές που αφορούν τη γονική μέριμνα σε υποθέσεις με διασυνοριακό χαρακτήρα. Ο γενικός στόχος της αναδιτύπωσης του κανονισμού Βρυξέλλες Ια είναι η κατάργηση των φραγμών που εξακολουθούν να παρεμποδίζουν την ελεύθερη κυκλοφορία των δικαστικών αποφάσεων, σύμφωνα με την αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης, καθώς και η καλύτερη προστασία του συμφέροντος του παιδιού μέσω της απλούστευσης των διαδικασιών και της βελτίωσης της αποτελεσματικότητάς τους.

Οι νέοι κανόνες που προτείνονται έχουν ως στόχο να προωθήσουν τη βελτίωση της συνεργασίας μεταξύ των κεντρικών αρχών, οι οποίες ανταλλάσσουν πληροφορίες εντός και μεταξύ των κρατών μελών, χωρίς να απαιτηθεί η δημιουργία συστήματος πληροφορικής. Η γνώμη του ΕΕΠΔ σχετικά με την πρόταση της Επιτροπής δεν είχε ζητηθεί προηγουμένως. Στην ομάδα εργασίας του Συμβουλίου για υποθέσεις αστικού δικαίου πραγματοποιήθηκαν συζητήσεις στο πλαίσιο των οποίων διατυπώθηκαν προβληματισμοί όσον αφορά τη σχέση μεταξύ της προτεινόμενης αναδιτύπωσης και του ενωσιακού δικαίου στον τομέα της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, και λόγω των προβληματισμών αυτών το Συμβούλιο ζήτησε επισήμως τη γνώμη του ΕΕΠΔ. Ο ΕΕΠΔ εκφράζει την ικανοποίησή του για το αίτημα διαβούλευσης του Συμβουλίου.

Η γνωμοδότηση εστιάζει σε ειδικές συστάσεις για την ενίσχυση της νομιμότητας της επεξεργασίας που προβλέπεται στα άρθρα 63 και 64 της πρότασης. Επιπλέον, ο ΕΕΠΔ διατυπώνει συστάσεις για την πρόβλεψη κατάλληλων και ειδικών εγγυήσεων με σκοπό την προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων και των συμφερόντων των υποκειμένων των δεδομένων.

Βάσει του άρθρου 6 παράγραφος 3 και του άρθρου 9 παράγραφος 2 στοιχείο ζ) του ΓΚΠΔ και λαμβάνοντας υπόψη το πλαίσιο, τον στόχο της πρότασης και το γεγονός ότι στα υποκείμενα των δεδομένων που επηρεάζονται από την πρόταση συγκαταλέγονται και τα παιδιά, ο ΕΕΠΔ προτείνει να συμπεριληφθούν στον κανονισμό ειδικές ρήτρες σχετικά με τον σκοπό της επεξεργασίας και τα είδη των δεδομένων που υποβάλλονται σε επεξεργασία. Συγκεκριμένα, ο ΕΕΠΔ συνιστά να διευκρινιστεί αν το πλαίσιο συνεργασίας που δημιουργείται δυνάμει του κεφαλαίου V της πρότασης καλύπτει αποκλειστικά ζητήματα γονικής μέριμνας ή αφορά επίσης τη διεθνή απαγωγή παιδιών. Κατά συνέπεια, με δεδομένο ότι το κεφάλαιο V περιλαμβάνει και τους δύο τομείς συνεργασίας και προκειμένου να παρασχεθεί περισσότερη ασφάλεια δικαίου και να εκπληρωθούν οι απαιτήσεις της αρχής του περιορισμού του σκοπού, ο ΕΕΠΔ θεωρεί ότι το άρθρο 63 παράγραφος 3 θα μπορούσε να τροποποιηθεί ώστε οι σκοποί να περιοριστούν στη «συνεργασία σε ειδικές υποθέσεις γονικής μέριμνας και διεθνούς απαγωγής παιδιών». Επιπλέον, ο ΕΕΠΔ θα έκρινε σκόπιμο να προστεθεί στον κανονισμό ρητή αναφορά στις αρχές της ποιότητας και της ελαχιστοποίησης των δεδομένων.

Στο πλαίσιο της τρέχουσας πρότασης, ο ΕΕΠΔ εκφράζει την ικανοποίησή του για το γεγονός ότι το άρθρο 63 παράγραφος 4 προβλέπει, καταρχήν, την υποχρέωση ενημέρωσης του υποκειμένου των δεδομένων σχετικά με τη διαβίβαση των πληροφοριών. Η υποχρέωση αυτή μπορεί να μετατεθεί, κατ' εξαίρεση, για μετά τη διεκπεραίωση της αίτησης. Ο περιορισμός αυτός, στόχος του οποίου είναι να εξασφαλίσει τη δίκαιη ισορροπία μεταξύ των δικαιωμάτων των υποκειμένων των δεδομένων να ενημερώνονται για τη διαβίβαση και των συμφερόντων των κρατών μελών να ανταλλάσσουν πληροφορίες, δεν φαίνεται να εγείρει αφ' εαυτού θεμελιώδη ζητήματα από την άποψη των γενικών αρχών της νομιμότητας, της αντικειμενικότητας και της διαφάνειας. Ωστόσο, ο ΕΕΠΔ θεωρεί ότι η αναφορά στο «εθνικό δίκαιο του κράτους μέλους στο οποίο απευθύνεται η αίτηση» μπορεί να προκαλέσει σύγχυση υπό την έννοια ότι φαίνεται να επιτρέπει τη θέσπιση εθνικών περιορισμών στο καθήκον ενημέρωσης. Ο ΕΕΠΔ συνιστά να διευκρινιστεί ότι η αναφορά στο εθνικό δίκαιο του κράτους μέλους προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση στο άρθρο 63 παράγραφος 4 δεν επιτρέπει τη θέσπιση περαιτέρω περιορισμών του δικαιώματος ενημέρωσης σε εθνικό επίπεδο, ώστε να εφαρμόζεται με συνέπεια σε ολόκληρη την Ένωση το ειδικό μέτρο που προβλέπεται για τη διασφάλιση της αντικειμενικότητας της επεξεργασίας η οποία κατοχυρώνεται στην εν λόγω διάταξη.

Επιπλέον, ο ΕΕΠΔ συνιστά να θεσπιστεί στον κανονισμό, ως αρχή, το δικαίωμα των υποκειμένων των δεδομένων να έχουν πρόσβαση στις πληροφορίες που διαβιβάζονται στην αιτούσα αρχή κράτους μέλους. Ο ΕΕΠΔ συνιστά περαιτέρω, στον βαθμό που οι περιορισμοί των δικαιωμάτων πρόσβασης και διόρθωσης θεωρούνται αναγκαίοι στο συγκεκριμένο πλαίσιο της πρότασης, να συμπληρωθεί η πρόταση με σαφή και ειδική διάταξη στην οποία να ορίζεται «το πεδίο εφαρμογής των περιορισμών», σύμφωνα με το άρθρο 23 παράγραφος 2 στοιχείο γ) του ΓΚΠΔ.

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΠΛΑΙΣΙΟ

1. Στις 30 Ιουνίου 2016, η Επιτροπή υπέβαλε στο Συμβούλιο πρόταση κανονισμού του Συμβουλίου για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε γαμικές διαφορές και διαφορές γονικής μέριμνας, και για τη διεθνή απαγωγή παιδιών (αναδιατύπωση). Η πρόταση αποτελεί αναδιατύπωση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2201/2003 του Συμβουλίου της 27ης Νοεμβρίου 2003, ο οποίος καταργεί τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1347/2000 (του επονομαζόμενου κανονισμού Βρυξέλλες Ια, εφεξής «η πρόταση»).
2. Στην Ευρωπαϊκή Ένωση ο κανονισμός Βρυξέλλες Ια αποτελεί τον ακρογωνιαίο λίθο της δικαστικής συνεργασίας σε υποθέσεις οικογενειακού δικαίου. Θεσπίζει ενιαίους κανόνες δικαιοδοσίας για τα ζητήματα διαζυγίου, δικαστικού χωρισμού και ακύρωσης γάμου, καθώς και για τις διαφορές που αφορούν τη γονική μέριμνα σε υποθέσεις με διασυνοριακό χαρακτήρα. Διευκολύνει την ελεύθερη κυκλοφορία των αποφάσεων, των δημοσίων εγγράφων και των συμφωνιών στην Ένωση μέσω της θέσπισης διατάξεων σχετικά με την αναγνώριση και την εκτέλεσή τους σε άλλα κράτη μέλη. Εφαρμόζεται από την 1η Μαρτίου 2005 σε όλα τα κράτη μέλη ⁽¹⁾ εκτός από τη Δανία ⁽²⁾.
3. Η Επιτροπή αξιολόγησε τη λειτουργία του κανονισμού στην πράξη και έκρινε αναγκαία την τροποποίησή του, όπως αναφέρει στην έκθεσή της σχετικά με την εφαρμογή του η οποία εκδόθηκε τον Απρίλιο του 2014 ⁽³⁾. Η αξιολόγηση έδειξε ότι από τους δύο κύριους τομείς που καλύπτει ο κανονισμός, τις γαμικές διαφορές και τις διαφορές γονικής μέριμνας, στον δεύτερο έχουν διαπιστωθεί σοβαρά προβλήματα. Επιπλέον, ελήφθησαν υπόψη οι 24 αποφάσεις σχετικά με την ερμηνεία του κανονισμού που έχει εκδώσει το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ) έως σήμερα.
4. Ο γενικός στόχος της πρότασης είναι αφενός η περαιτέρω ανάπτυξη του ευρωπαϊκού χώρου δικαιοσύνης και θεμελιωδών δικαιωμάτων με βάση την αμοιβαία εμπιστοσύνη, μέσω της κατάργησης των εμποδίων που εξακολουθούν να παρεμποδίζουν την ελεύθερη κυκλοφορία των δικαστικών αποφάσεων, σύμφωνα με την αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης, και αφετέρου η καλύτερη προστασία του συμφέροντος του παιδιού μέσω της απλούστευσης των διαδικασιών και της βελτίωσης της αποτελεσματικότητάς τους.
5. Συγκεκριμένα, η πρόταση καταργεί τη διαδικασία της κήρυξης εκτελεστότητας [exequatur ⁽⁴⁾] για όλες τις αποφάσεις που καλύπτονται από το πεδίο εφαρμογής του κανονισμού, θεσπίζοντας, στη θέση της, την αυτόματη αναγνώριση όλων των αποφάσεων που εκδίδονται από άλλα κράτη μέλη της ΕΕ. Η πρόταση αποσαφηνίζει επίσης διάφορα ζητήματα που αφορούν τη διασυνοριακή απαγωγή παιδιών, με στόχο να βελτιωθεί η αποτελεσματικότητα της διαδικασίας επιστροφής απαχθέντων παιδιών.
6. Οι νέοι κανόνες έχουν ως στόχο να προωθήσουν τη βελτίωση της συνεργασίας μεταξύ των κεντρικών αρχών που ανταλλάσσουν πληροφορίες εντός και μεταξύ των κρατών μελών, χωρίς να απαιτηθεί η δημιουργία συστήματος πληροφορικής. Η ομάδα εργασίας του Συμβουλίου για υποθέσεις αστικού δικαίου διατύπωσε ωστόσο προβληματισμούς κατά τη διάρκεια συζητήσεων που πραγματοποίησε σχετικά με τη σχέση μεταξύ της προτεινόμενης αναδιατύπωσης και του ενωσιακού δικαίου στον τομέα της προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.
7. Στις 11 Ιανουαρίου 2018, η Επιτροπή υπέβαλε στον ΕΕΠΔ επίσημο αίτημα γνωμοδότησης, συγκεκριμένα σχετικά με τον άρθρο 63 παράγραφοι 3 και 4 της πρότασης, όσον αφορά τους κανόνες που διέπουν τον τρόπο με τον οποίο μπορούν να χρησιμοποιούνται περαιτέρω οι πληροφορίες που συγκεντρώνονται από τις κεντρικές αρχές οι οποίες αχολούνται με διασυνοριακές υποθέσεις, καθώς και τον τρόπο με τον οποίο θα πρέπει να πραγματοποιείται η ενημέρωση των υποκειμένων των δεδομένων.
8. Ο ΕΕΠΔ επιδοκιμάζει το γεγονός ότι ζητήθηκε η γνώμη του από το Συμβούλιο. Η παρούσα γνωμοδότηση εστιάζει σε ειδικές συστάσεις για την ενίσχυση της νομιμότητας της επεξεργασίας που προβλέπεται στα άρθρα 63 και 64 της πρότασης (τμήμα 2). Επιπλέον, ο ΕΕΠΔ διατυπώνει συστάσεις για κατάλληλες και ειδικές εγγυήσεις με σκοπό την προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων και των συμφερόντων των υποκειμένων των δεδομένων (τμήμα 3).

4. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Νομιμότητα της επεξεργασίας

38. Ως κύρια σύσταση, και προκειμένου να ενισχυθεί η νομιμότητα της επεξεργασίας (που προβλέπεται στο άρθρο 6 παράγραφος 3 και στο άρθρο 9 παράγραφος 2 στοιχείο ζ) του ΓΚΠΔ), και λαμβάνοντας υπόψη το πλαίσιο και τον στόχο της πρότασης, ο ΕΕΠΔ συνιστά να διευκρινιστούν το πεδίο εφαρμογής και ο (οι) σκοπός(-οί) της συνεργασίας που θεσπίζεται στο κεφάλαιο V της πρότασης:
  - Ο ΕΕΠΔ συνιστά να διευκρινιστεί αν το πλαίσιο συνεργασίας που δημιουργείται δυνάμει του κεφαλαίου V της πρότασης καλύπτει αποκλειστικά ζητήματα γονικής μέριμνας ή αφορά επίσης τη διεθνή απαγωγή παιδιών. Με δεδομένο ότι το κεφάλαιο V περιλαμβάνει και τους δύο τομείς συνεργασίας και προκειμένου να παρασχεθεί περισσότερη ασφάλεια δικαίου και να εκπληρωθούν οι απαιτήσεις της αρχής του περιορισμού του σκοπού, ο ΕΕΠΔ θεωρεί ότι το άρθρο 63 παράγραφος 3 θα μπορούσε να τροποποιηθεί ώστε να περιοριστούν οι σκοποί στη «συνεργασία σε ειδικές υποθέσεις γονικής μέριμνας και διεθνούς απαγωγής παιδιών», αποκλείοντας ως εκ τούτου τις «γαμικές διαφορές», οι οποίες αποτελούν τον άλλο σημαντικό τομέα που καλύπτεται από τον κανονισμό. Οι ορισμοί των εννοιών «αρμόδια αρχή» κ.λπ. θα πρέπει να προσαρμοστούν αναλόγως.

⁽¹⁾ Για τα κράτη μέλη τα οποία προσχώρησαν στην Ένωση μετά την ημερομηνία αυτή, ο κανονισμός εφαρμόζεται από την ημερομηνία προσχώρησής τους.

⁽²⁾ Η Δανία δεν συμμετέχει στον κανονισμό και κατά συνέπεια ούτε δεσμεύεται από αυτόν ούτε υπόκειται στην εφαρμογή του.

⁽³⁾ COM(2014) 225 final.

⁽⁴⁾ Διαδικασία βάσει της οποίας απόφαση που έχει εκδοθεί σε άλλο κράτος μέλος πρέπει να αναγνωριστεί επίσημα από το κράτος μέλος εκτέλεσης.

39. Ως πρόσθετη σύσταση για την ενίσχυση της νομιμότητας της επεξεργασίας:

- Ο ΕΕΠΔ θα έκρινε σκόπιμο να προστεθεί στον κανονισμό ρητή αναφορά στις αρχές της ποιότητας και της ελαχιστοποίησης των δεδομένων στο πλαίσιο του άρθρου 64 παράγραφος 1 της πρότασης.

Κατάλληλα και ειδικά μέτρα για τη διαφύλαξη των θεμελιωδών δικαιωμάτων και συμφερόντων των υποκειμένων των δεδομένων

40. Ως κύρια σύσταση:

- Ο ΕΕΠΔ συνιστά να διευκρινιστεί ότι η αναφορά στο εθνικό δίκαιο του κράτους μέλους προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση στο άρθρο 63 παράγραφος 4 δεν επιτρέπει τη θέσπιση περαιτέρω περιορισμών του δικαιώματος ενημέρωσης σε εθνικό επίπεδο, ώστε να εφαρμόζεται με συνέπεια σε ολόκληρη την Ένωση το ειδικό μέτρο που προβλέπεται για τη διασφάλιση της αντικειμενικότητας της επεξεργασίας η οποία κατοχυρώνεται στην εν λόγω διάταξη.

41. Ως πρόσθετη σύσταση, ο ΕΕΠΔ προτείνει να συμπληρωθεί η πρόταση με ειδικά μέτρα για τη διαφύλαξη των δικαιωμάτων των υποκειμένων των δεδομένων όσον αφορά την πρόσβαση και τη διόρθωση:

- Ο ΕΕΠΔ συνιστά να θεσπιστεί στον κανονισμό, ως αρχή, το δικαίωμα των υποκειμένων των δεδομένων να έχουν πρόσβαση στις πληροφορίες που διαβιβάζονται στην αιτούσα αρχή κράτους μέλους. Ο ΕΕΠΔ συνιστά περαιτέρω, στον βαθμό που οι περιορισμοί των δικαιωμάτων πρόσβασης και διόρθωσης θεωρούνται αναγκαίοι στο συγκεκριμένο πλαίσιο της πρότασης, να συμπληρωθεί η πρόταση με σαφή και ειδική διάταξη στην οποία να ορίζεται «το πεδίο εφαρμογής των περιορισμών», σύμφωνα με το άρθρο 23 παράγραφος 2 στοιχείο γ) του ΓΚΠΔ.

Βρυξέλλες, 15 Φεβρουαρίου 2018.

Giovanni BUTTARELLI

Ευρωπαίος Επόπτης Προστασίας Δεδομένων
